

Voortgangsrapportage Europa 2023

provincie Drenthe

Voortgangsrapportage Europa 2023

Inleiding

De Voortgangsrapportage Europese programma's geeft (inhoudelijk) inzicht in de projecten die met Europese en Drentse middelen gefinancierd worden. De financiële verantwoording is weergegeven in de jaarrekening 2023. Deze rapportage geeft inzicht in de Europese projecten die het afgelopen jaar in Drenthe gestart zijn. De verschillende projecten zijn geclusterd naar Europees programma. De volgende Europese programma's zijn onderdeel van deze rapportage:

- EFRO
- INTERREG VIA (Deutschland-Nederland)
- INTERREG VB (Noordzee)
- INTERREG V Europe (C)
- POP3

Per programma brengt deze rapportage algemene ontwikkelingen in kaart en toont welke projecten zijn gestart. Voor deze projecten geeft het rapport de financiële omvang van het project weer, hoeveel van deze financiële kosten gedekt worden vanuit Europa, hoeveel uit Drentse cofinanciering en hoeveel uit overige dekking. Per project wordt ook een korte inhoudelijke omschrijving gegeven.

Europese cofinanciering voor Drentse projecten

Drentse doelstellingen zoals omschreven in *De investeringsagenda 2020-2023* sluiten goed aan op de Europese doelstellingen zoals omschreven in de *Europa Agenda 2021-2024*. Denk hierbij aan thema's als energietransitie en grensoverschrijdende spoorverbindingen. Door Drentse projecten te koppelen aan deze Europese doelstellingen, ontstaan er kansen op Europese cofinanciering. De *Cofinancieringsreserve Europa* is met een startvermogen van 24 miljoen euro gevormd. Deze cofinancieringsreserve biedt mogelijkheden om actief en flexibel kansen te zoeken en te creëren zodat Drentse projecten daadwerkelijk met Europese financiering medegefinancierd kunnen worden. De bijdrage vanuit de cofinancieringsreserve is altijd een deel van de Drentse provinciale bijdrage, dit is zo afgesproken in het spelregelkader. De cofinancieringsreserve Europa is belangrijk voor het realiseren van de projecten.

Er zijn veel verschillende Europese programma's. Zo zijn er programma's die de culturele sector ondersteunen, maar ook programma's die ingezet worden voor cofinanciering van logistieke projecten. Ook hebben programma's verschillende werkgebieden. Er zijn programma's die geschreven worden voor een bepaald gebied. Zo heeft het Duits-Nederlandse grensgebied het INTERREG Deutschland-Nederland als programma. Ook zijn er programma's met heel Europa als werkgebied. Denk hier bijvoorbeeld aan INTERREG Europe.

De programma's die aan bod komen in deze voortgangsrapportage hebben onder andere Nederlandse provincies als regionale partner. Dit wil zeggen dat de provincie Drenthe mede-uitvoerder is van de programma's in deze rapportage. Mede-uitvoerder betekent dat de provincie invloed uitoefent op de beleidsthema's van het programma. Uitzondering hierop is INTERREG Europe.

EFRO

Het EFRO-programma 2021-2027

In 2021 heeft de regio Noord-Nederland de gezamenlijke innovatiestrategie (RIS3) vernieuwd en in 2022 heeft de Europese Commissie het uitvoeringsprogramma (OP EFRO Noord-Nederland) goedgekeurd. Dit betekent dat Noord-Nederland geld ontvangt om te werken aan de doelen uit de RIS3 en innovatie in de regio te stimuleren.

Doel van het EFRO-programma is het vergroten van het innovatievermogen van bedrijven en het versterken van het Noord-Nederlandse innovatie-ecosysteem. Hiermee bedoelen we de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties om gezamenlijk tot

nieuwe oplossingen te komen. Die nieuwe economische kansen worden gezocht binnen de bandbreedte van vier transities:

- a. Van een lineaire naar een circulaire economie
- b. Van fossiele naar hernieuwbare energie
- c. Van zorg naar (duurzame) gezondheid
- d. Van analoog naar digitaal

Dit zijn de transities zoals benoemd in onze RIS3. Op deze manier verwachten we oplossingen te vinden die zowel economisch als maatschappelijk impact genereren. Oftewel, oplossingen die het innoverend vermogen versterken en daarmee bijdragen aan de brede welvaart van onze regio.

In 2023 is hieraan gewerkt met behulp van de onderstaande instrumenten:

EFRO Tender Valorisatie Klein

Met deze Valorisatieregeling worden partijen opgeroepen met goede innovatieve ideeën en oplossingen te komen waarmee de kansen binnen de vier transities worden benut. Per project kan 100.000 tot 350.000 euro subsidie worden aangevraagd. Er zijn 15 volledige projectaanvragen beoordeeld en gerankt, hiervan zijn 6 projecten toegekend en 9 projecten afgewezen.

EFRO Innovatief ondernemerschap in Noord-Nederland 2021-2027 – versterking dynamiek startups en scaleups

Dit instrument richt zich op de startup en scaleup dynamiek van Noord-Nederland. Dit om de aanwas en pool van succesvolle nieuwe innovatieve startups en scaleups te vergroten, hierin is het van belang om op (eco-)systeemniveau de dynamiek te versterken. Het project voor één noordelijke samenwerking om deze dynamiek te versterken is toegekend.

ERFO Call Valorisatie Middelgroot

Met deze Valorisatieregeling worden partijen opgeroepen met goede innovatieve ideeën en oplossingen te komen waarmee de kansen binnen de vier transities worden benut. Per project kan 350.000 tot 800.000 euro subsidie worden aangevraagd. Op het moment van schrijven kan deze subsidie nog worden aangevraagd.

ERFO Mkb haalbaarheidsvoucher – is samenwerking met proeftuinen

Met deze subsidie kunnen bedrijven haalbaarheidsonderzoeken laten doen bij o.a. proeftuinen om in kaart te brengen of hun innovatieve ideeën technisch en/of economische haalbaar zijn. Op het moment van schrijven kan deze subsidie nog worden aangevraagd.

EFRO (verder) werken aan onderscheidend vermogen

Deze subsidie is in het bijzonder, maar niet uitsluitend, bedoeld voor samenwerkende partijen (consortia) die al samenwerken aan nieuwe verdienmodellen, nieuw onderscheidend vermogen. Op het moment van schrijven kan deze subsidie nog worden aangevraagd.

JTF

Voor de energietransitie zijn grote investeringen nodig: in duurzame producten (zoals schone brandstof), processen, onderzoek, innovatie en scholing, én in de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Zo worden - door het stopzetten van de gaswinning in Groningen en de CO2-reductie in het noorden – naar schatting zo'n 20.000 banen in Noord-Nederland geraakt. Tegelijkertijd biedt de transitie ook kans op nieuwe banen en economische activiteiten.

Het Just Transition Fund (JTF) is een Europees fonds voor gebieden die het zwaarst worden getroffen door de overgang naar een groene economie. Hiermee wil de Europese Unie de sociaal-economische ongelijkheid verkleinen.

In het regioplan voor JTF-regio Provincie Groningen + Emmen worden drie sporen uitgewerkt die verdere invulling geven aan het programma en die nauw met elkaar samenhangen:

1. **Nieuw economisch perspectief**

Binnen dit spoor gaat het om het vernieuwen van de economie en het versterken van het kennis- en innovatiesysteem.

2. **Groen perspectief**

Binnen dit spoor staat het benutten van kansen uit de vergroening centraal, in nauwe samenhang met spoor 1.

3. **Menselijk kapitaal en maatschappelijk perspectief**

Via dit spoor worden, ondersteunend aan spoor 1 en 2, acties uitgezet die gericht zijn op het versterken van het menselijk kapitaal.

Onder deze 3 sporen zijn diverse subsidie instrumenten opgesteld waarvan veel op het moment van schrijven nog kunnen worden aangevraagd. Een mooi voorbeeld van een JTF-subsidie in de provincie Drenthe:

Project BIOTEKK

Het Emmense bedrijf Senbis investeert de komende drie jaren samen met kennisinstellingen voor 6.6 miljoen euro in onderzoek naar duurzame kunststoffen via het project BIOTEKK. Het consortium kan daarbij op een ondersteuning van 3.3 miljoen euro rekenen vanuit het Just Transition Fund (JTF). Met dat geld gaat het project aan de slag om onze regionale economie verder te vergroenen en wordt er geïnvesteerd in de werkgelegenheid van de toekomst.

Het gaat om een groot kennisontwikkelingsproject waarin Senbis samenwerkt met de kennisinstellingen RUG, WUR, TNO en NHL Stenden aan een innovatie die kansen en oplossingen biedt voor de omschakeling naar een groene economie. Het project BIOTEKK wil een oplossing ontwikkelen voor (micro)plasticvervuiling door de ontwikkeling van biologisch afbreekbare polymeren (plastics) en producten daarvan.

INTERREG VIA (Deutschland-Nederland)

In 2023 zijn in totaal 49 nieuwe projecten INTERREG VI-A Deutschland-Nederland gestart in zowel regionaal als programmabreed verband. De onderstaande tabel biedt een weergave van 11 van deze projecten, namelijk de projecten die Drentse cofinanciering genieten en in het kalenderjaar 2023 gestart zijn. In 2023 is voornamelijk sprake van toebedeling van middelen beschikbaar in prioriteit 2 (Een groener programmagebied) en 3 (Samenwerken aan een verbonden grensgebied).

Naam	Totale projectomvang	Europese subsidie	Drentse cofinanciering
SuSuCoats	€5.064.738,24	€2.092.624,50	€5.826,69
Paludi & Markt	€1.064.086,10	€407.510,64	€3.730,42
Two4C	€3.909.049,66	€1.588.589,23	€2.348,54
Realise-Bio	€3.419.326,55	€1.605.702,71	€5.966,12
Biotech Talent Unlocked	€7.752.90,63	€391.288,48	€27.949,17
Zusammen Entwickeln – Technology and positive Health	€1.842.176,95	€929.711,36	€66.407,96
KPF Education EDR	€1.249.999,95	€6.24.999,98	€1.388,88
KPF Health EDR	€6.499.99,82	€324.9.99,94	€7.222,21
KPF P2P EDR	€1.999.999,78	€9.999.99,88	€22.222,21
KPF Governance EDR	€9.499.99,73	€4.749.99,86	€10.555,55
RPM EDR	€4.249.666,00	€2.325.629,84	€83.123,00
Totaal	€27,014,749.22	€11,310,706.56	€236,140.35

Tabel INTERREG VIA Deutschland-Nederland projecten 2023 met Drentse cofinanciering

Samenwerking over landsgrenzen zorgt voor aanzienlijke economische groei en samenhang in Europa. De Europese Unie heeft daarom in 1990 het programma INTERREG gestart om samenwerking en kennisuitwisseling te bevorderen tussen lidstaten. Het huidige zesde INTERREG-A-programma loopt tot en met het jaar 2027, waarna een nieuwe periode zal starten, waarin provincie Drenthe mogelijk weer participeert. INTERREG VIA Deutschland-Nederland is door de jaren heen steeds effectiever geworden in het oplossen van grensproblemen en het bij elkaar brengen van Duitse en Nederlandse partijen. Samenwerking aan de grens draait om vertrouwen en begrip voor elkaars structuren en uitdagingen. In de Europese programmaperiode 2021-2027 staat hiervoor een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen in de huidige periode worden nagestreefd zijn:

1. Een slimmer Europa
2. Een groener Europa
3. Een sociaal Europa
4. Een beter op samenwerking gebaseerd bestuur

Het INTERREG VIA Deutschland-Nederland-programma gaat in op de doelstellingen zoals geformuleerd in de Europese Green Deal, het Coalitieakkoord 2023-2027 'Samen bouwen we Drenthe!' de Drentse Duitslandagenda, de Economische Koers Drenthe 2020-2023 en diverse uitvoeringsagenda's.

De managementautoriteit van het INTERREG-programma, de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen, is (krachtens de uitvoeringsovereenkomst Interreg NL-D, artikel 1.1) verantwoordelijk voor de juiste toepassing van de Europese regels bij te subsidiëren projecten, in het bijzonder ten aanzien van staatssteun en aanbestedingen. De toetsing hiervan op het niveau van individuele projecten is opgedragen aan de regionale programmabureaus bij de Euregio's. Voor Drenthe en de regio Noord-Nederland is dit de Eems-Dollard-Regio (EDR). Het Comité van Toezicht ziet op deze zaken toe.

Inhoudelijke toelichting over de INTERREG VIA projecten gestart in 2023

SuSuCoats is een project dat zich inzet voor een innovatiever programmagebied. Het project verbindt regionale bedrijven met de ICT-sector, ontwikkelt duurzame coatings en anticorrosie oplossingen, en stimuleert een klimaat neutrale industrie door geavanceerde technologieën te gebruiken.

Paludi & Markt is een project dat zich inzet voor een groener programmagebied. Het project richt zich op het opschalen van lisdodde teelt voor veenvervanging in de substraatproductie, met als doel het verminderen van broeikasgasemissies door vernatting van veengebieden en de overstap van turf naar duurzamere alternatieven.

Two4C is een project dat zich inzet voor een groener programmagebied. Het project richt zich op het helpen van mkb's in diverse sectoren richting een circulaire economie met zelftests, advies, training en subsidies voor circulaire aanpassingen.

Realise-Bio is een project dat zich inzet voor een groener programmagebied. Realise-Bio ondersteunt acht modelprojecten voor een circulaire bio-economie via communicatie en technische begeleiding, waarbij ze brede aanbevelingen genereren voor een duurzame circulaire economie.

Biotech Talent Unlocked is een project dat zich inzet voor samenwerken aan een verbonden grensgebied. Het project verbindt kennisinstellingen en bedrijven om het carrièreperspectief voor jong talent in biotechnologie te verhelderen en versterken, door onderwijsmodules te ontwikkelen die aansluiten op de arbeidsmarkt en de concurrentiepositie van de regio zodoende verbeteren.

Zusammen Entwickeln – Technology and positive Health is een project dat zich inzet voor het samenwerken aan een verbonden grensgebied. Het project verbetert grensoverschrijdend zorgonderwijs door innovaties te integreren voor 500 studenten en 97 docenten, gericht op technologieadoptie, preventieve zorg en levenslang leren.

Klein Projecten Fonds (KPF) Education EDR is een project dat zich richt op het samenwerken aan een verbonden grensgebied. Het project ondersteunt Duits-Nederlandse onderwijsprojecten met subsidies tot €25.000, minimaliseert administratieve lasten en bevordert grensoverschrijdende samenwerking voor Europese waarden.

KPF Health EDR is een project dat zich richt op samenwerken aan een verbonden grensgebied. Het project steunt grensoverschrijdende zorgprojecten tot €25.000, vermindert administratieve lasten en bevordert Europese waarden door burgergerichte samenwerking.

KPF P2P EDR is een project dat zich richt op een 'Europa dichterbij de burger' in het grensgebied. Het project ondersteunt grensoverschrijdende projecten gericht op de inwoners van het programmagebied tot €25.000, bevordert Europese waarden en minimaliseert daarin administratieve lasten voor Duitse en Nederlandse burgers en organisaties.

KPF Governance EDR richt zich op een 'Europa dichterbij de burger' in het grensgebied. Het project biedt €750 voor evenementen en tot €25.000 voor complexere samenwerking, met lage administratieve lasten, die via uniforme criteria bijdragen aan INTERREG-doelen. Het KPF wordt begeleid door een structuur van INTERREG-partners.

Regionaal Programmamangement (RPM) EDR is het regionaal programmamangement van de EDR dat middels technische bijstand bijdraagt aan de totstandkoming van projecten in het regionale programmagebied. Het RPM ondersteunt, begeleidt en toetst projecten voor INTERREG VIA in de regio, en faciliteert communicatie en vergaderingen voor regionale stuurgroepen.

In 2023 heeft provincie Drenthe binnen INTERREG VIA Deutschland-Nederland concreet bijgedragen aan zeer diverse grensoverschrijdende projecten en initiatieven tussen Duitsland en Nederland, zoals in de voorgaande alinea's staat uitgewerkt. Ook zijn er in kalenderjaar 2023 verschillende projecten goedgekeurd die vanaf januari 2024 zullen starten.

INTERREG VIB Noordzee Regio en Noord West Europa

Dit hoofdstuk geeft de voortgang binnen INTERREG Noordzee Regio en Noord West Europa weer. De volgende zaken komen aan bod:

- Tabel 1 met daarin de INTERREG VB Noordzee-projecten uit 2023 weergegeven. Per project wordt de totale projectomvang, Europese subsidie, Drentse cofinanciering en overige financiering (meestal eigen financiering) gegeven. Al deze projecten zijn inhoudelijk afgesloten in de zomer van 2023.
- Tabel 2 met daarin de INTERREG VIB Noordzee-projecten uit 2023 weergegeven. Per project wordt de totale projectomvang, Europese subsidie, Drentse cofinanciering en overige financiering (meestal eigen financiering van de partners in het project) weergegeven.
- Algemene tekst over de programma's.
- Inhoudelijke toelichting over de programma's en projecten uit 2023.

Naam project	Totale projectomvang (€)	Europese Subsidies (€)	Drentse cofinanciering (€)	Overig financiering (€)
C5A	1.925.150	962.575	52.200	910.375
G Patra	3.912.319	1.956.160	182.500	1.773.659
Hytrec2	5.246.271	2.623.136	190.000	2.433.135
Surflogh	2.718.376	1.359.188	350.000	1.009.188
COM3	4.203.832	2.101.916	125.000	1.976.916
Bling	4.981.490	2.490.745	136.500	2.354.245
Stronghouse	5.899.758	2.949.879	400.000	2.549.879
Totaal	28.887.196	14.443.599	1.436.200	13.007.397

Tabel 1 INTERREG VB Noordzee

Naam project	Totale projectomvang (€)	Europese Subsidies (€)	Drentse cofinanciering (€)	Overig financiering (€)
Data4all	6.121.959	3.673.175	134.940	2.313.844
Blue Transition	7.113.720	4.268.232	165.200	2.680.288
Speak Up	4.431.108	2.658.665	127.240	1.645.203
Circular Trust Buiding (CTB)	5.199.456	3.119.674	140.000	1.939.782
Green Renewable Industrial Transitin	3.712.139	2.227.283	240.000	1.244.856

Hotspots (GRITH)				
Excellent Hydrogen Regions In Northsearegion (EHRIN)	495.600	297.360	47.200	151.040
Linking Hydrogen Potentials (Lyhip)	4.896.419	2.937.851	140.000	1.818.568
Totaal	13.235.679	7.941.407	300.140	4.994.132

Tabel 2 INTERREG VIB Noordzee

INTERREG VB Noordzee Regio en Noord West Europa projecten

Algemene ontwikkelingen

De provincie Drenthe is een actieve partner in Noordzee regio projecten met 7 lopende projecten in het VIB Noordzee Programma. De provincie laat daarmee zien dat we een gewaardeerde, betrouwbare partner zijn en haalt daarmee een aanzienlijk bedrag, netwerk en kennis naar Drenthe. De projecten worden aangevraagd, uitgevoerd en toegekend omdat ze passen en aansluiten bij het beleid van de provincie Drenthe. Daarmee is de eigen inbreng en inzet van de provincie gewaarborgd.

Ook heeft Drenthe voor het eerst toegang tot de gelden beschikbaar gesteld door het Noord West Europa programma. Er is in 2023 nog geen project aangevraagd/ toegekend aan Drenthe in dit programma.

In het nieuwe programma is de subsidie bijdrage vanuit Europa voor zowel Noordzee als Noord West Europa 60% (was 50% bij Noordzee) wat dus een gunstige doorwerking heeft op het financiële gebied voor de provincie Drenthe.

Inhoudelijke veranderingen

De belangrijkste uitdagingen in het programma Noordzee (periode 2021-2027) zijn samengevat in 4 prioriteiten en 'spotlight'-thema's:

- Robuuste en slimme economieën in de Noordzeeregio (onderzoek en innovatiecapaciteit; ontwikkelen van vaardigheden voor slimme specialisatie, industriële transitie en ondernemerschap);
- Een groene transitie in de Noordzeeregio (energie-efficiëntie, transitie naar een circulaire economie, duurzame multimodale stedelijke mobiliteit);
- Een klimaatbestendige Noordzeeregio (klimaatadaptatie en risicopreventie, beschermen biodiversiteit en groene infrastructuur in stedelijke gebieden, en het verminderen van alle vormen van verontreiniging);
- Beter bestuur (versterken van de institutionele capaciteit van overheidsinstanties, met name die welke belast zijn met het beheer van een bepaald gebied, en van de belanghebbenden).

Naast deze prioriteiten kent het nieuwe Noordzee programma 3 'spotlight' thema's. Ze zijn relevant in 1 of alle 4 van de prioriteiten. De spotlight-thema's zijn onder andere ook nuttig voor de samenhang tussen projecten in verschillende prioriteiten. De spotlight-thema's zijn:

- Digitalisering;
- Landelijk-stedelijke verbanden (rural-urban linkages);
- Sterktes en uitdagingen in het Noordzee-bassin.

Noord West-Europa is nieuw voor de provincie Drenthe. De belangrijkste uitdagingen in Noord West-Europa worden deze 5 prioriteiten:

1. Slimme klimaatbestendigheid voor NWE-gebieden (natuur en biodiversiteit, klimaatadaptatie);
2. Slimme en rechtvaardige energietransitie (energie-efficiëntie, hernieuwbare energie);

3. Overgang naar een plaatsgebonden circulaire economie (circulaire economie en grondstoffenefficiëntie);
4. Innovatiecapaciteit in NWE-regio's bevorderen;
5. Overgang naar een sociaal inclusieve, duurzame en veerkrachtige samenleving (arbeidsmarkt, gezondheidszorg, cultuur en toerisme).

In 2022 zijn de nieuwe VIB-programma's van start gegaan en zijn de eerste openstellingen voor projectaanvragen geweest. Voor Noord West Europa is dat een 2-staps procedure: aanvraag idee gevolgd door aanvraag project. De provincie heeft hier nog geen project voor ingediend, hetzelfde geldt voor 2023.

Het Noordzee programma heeft naast een 2-staps ook een 1-staps procedure: gelijk een volledige projectaanvraag, procedure. De provincie Drenthe heeft hier 5 keer gebruik van gemaakt in het najaar van 2022. Al deze 5 projecten zijn in 2023 gehonoreerd, Green Renewable Industrial Hotspots, Circular Trust Building, Excellent Hydrogen Regions in Northsearegion, Speak Up, Linking Hydrogen potentials.